

Leidsch Dagblad 16 december 2007

Reuring in Leiden

Van onze verslaggever Dorian Wilde

Na het Gemeentemuseum in Den Haag heeft nu ook het RAP Architectuurcentrum in Leiden een heuse affaire. Is de vrijheid van meningsuiting en expressie in het geding of is er slechts sprake van een smakeloze grap?

Niemand van de honderden aanwezigen bij de opening van de expositie 'Stadsvogel zoekt huis' in het RAP Architectuurcentrum wist gisteren het antwoord te geven op deze vraag. Enkele dagen eerder prezen de organisatoren zich nog gelukkig met de 183 inzendingen voor de unieke ontwerpwedstrijd, die als doel had aandacht te vragen voor het verdwijnen van vogels uit de stad en om mensen na te laten denken over de leefomgeving van vogels. Kinderen mochten een pre-fab vogelhuisje versieren, volwassen waren volkomen vrij in de uitvoering. Dat leverde tal van prachtige inzendingen op, die tot en met 26 januari in het sympathieke en louter door vrijwilligers gedreven RAP Architectuurcentrum zijn te bezichtigen.

Maar door de publicatie van een foto van de omstreden en uiteindelijk niet ten toon gestelde inzending 'Pigeon In, Garbage Out' van de verder onbekende kunstenaar Frans de Haan op de voorpagina van het Leidsch Dagblad van 15 december kreeg de opening van de expositie een ander karakter. De vele liters limonade en Glühwein die vrijelijk werden geschonken, konden daar niets aan veranderen.

'Dan organiseer je een leuke ontwerpwedstrijd voor de gehele Leidse regio en dan krijg je dit op je dak', zegt jurylid Benard de Mol Tout Court verbouwereerd. 'De jury was hopeloos verdeeld', vervolgt hij. 'De architecten vonden het direct een verfrissend ontwerp, de juristen hadden na rijp beraad waardering voor de wijze waarop de wrede functie van de scheermesjes was voorzien van een maatschappelijke legitimering, maar de dierenbeschermers en zeker ook de huisvrouwen in de jury liepen de koude rillingen over de rug. Eén van hen werd bij het zien van het ontwerp en vooral bij het lezen van de meegestuurdte toelichting zelfs dusdanig fysiek onpasselijk dat ze in het tegenover gelegen café, dat heel toepasselijk 'De Uyl van Hooghoudt' heet, een hartversterkertje moest halen. Dat het zó ver heeft kunnen komen', aldus Benard de Mol Tout Court.

Hij leest met vlakke stem de toelichting voor van de kunstenaar die dit alles op zijn geweten heeft. "Niet elke stadsvogel is even gewenst. Zo worden Amsterdam en Venetië ontsierd door een duivenplaag. Er moet meer ruimte komen voor authentieke stadsvogels door een paar duiven op te ruimen. Dat kan door dit deconstructivistisch vogelhuis. De werking is eenvoudig. Een aangenaam briesje laat de mast draaien en daardoor ook de onverbiddelijke Wilkinson-scheermesjes. Op deze wijze kunnen nietsvermoedende duiven – en zij vermoeden zelden iets – indringend kennis maken met de nieuwste stroming binnen de architectuur. Als er onvoldoende wind is, kan de mast onderaan met de hand worden gedraaid. Dit is een prototype. Bij gebleken functionaliteit zal een model voor meeuwen, de schrik van Leiden, worden ontworpen."

'Vanwege deze provocerende tekst en omdat extremistische reacties werden verwacht van het Dierenbevrijdingsfront heeft de jury uiteindelijk besloten deze inzending niet te exposeren. Eigenlijk wilden wij het geheel stilzwijgen, een soort 'Not In My Backyard-strategie' volgen, maar daar heeft het Leidsch Dagblad gisteren een stokje voor gestoken. Jullie van de pers worden bedankt! Van die kunstenaar, die Frans de Haan, heeft de jury niets meer vernomen, Ik hoop dat hij zijn vogelhuisje binnenkort komt ophalen, anders zitten wij daar duurzaam mee opgescheept', zegt een vermoeide ogende Benard de Mol Tout Court tot slot.